

เรื่อง การประเมินสถานภาพองค์ความรู้จังหวัดสุรินทร์

ผู้วิจัย รองศาสตราจารย์บุญยัง หมั่นดี และคณะ

ปีวิจัย พ.ศ. 2540

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อประมวลวิเคราะห์ตีความประเมินและสังเคราะห์องค์ความรู้เกี่ยวกับจังหวัดสุรินทร์ด้านต่าง ๆ อย่างเป็นระบบในภาพรวม และเสนอทิศทางการวิจัยตามความสำคัญเร่งด่วนเพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาจังหวัดในอนาคต อีกทั้งกระตุ้นให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ของคนในท้องถิ่นในเรื่องเกี่ยวกับตนเอง ชุมชน จังหวัด พัฒนาเสริมสร้างความเข้มแข็งทางวิชาการ การวิจัยแก่นักวิจัยในท้องถิ่น ตลอดจนเชื่อมโยงทิศทางการวิจัยเข้ากับวิสัยทัศน์ในการพัฒนาจังหวัดโดยคำนึงถึงพื้นฐานความเป็นจริง และความต้องการของคนในท้องถิ่น

วิธีดำเนินการวิจัย ใช้ลักษณะการวิจัยเอกสารเป็นหลัก และการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์และประชุมสัมมนาประกอบในประเด็นที่องค์ความรู้จากเอกสารยังไม่เพียงพอ ผลการศึกษาโดยสรุปมีดังนี้

องค์ความรู้โดยรวมของจังหวัดสุรินทร์ พบว่า ประเด็นหลักของวิสัยทัศน์การพัฒนาจังหวัดสุรินทร์คือ “การสร้างความเข้มแข็งให้กับองค์กรประชาชน จนเกิดเป็นประชาคมระดับหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ และระดับจังหวัด” ดังนั้นโจทย์ปัญหาวิจัยที่สำคัญและมีความเร่งด่วนก็คือ “ทำอย่างไรองค์กรประชาชนในจังหวัดสุรินทร์จะมีความเข้มแข็ง” ทั้งนี้เนื่องจากความเข้มแข็งขององค์กรประชาชน สามารถลดปัญหาทั้งด้านเศรษฐกิจ อาชีพ การเมืองการปกครอง สังคมตั้งแต่ระดับครอบครัว หมู่บ้าน ตำบล ไปถึงระดับจังหวัดได้ อนึ่ง เมื่อต้องการกระจายอำนาจการปกครองและการศึกษาให้กับประชาชน การเตรียมประชาชนให้ทำงานเป็นกลุ่มเกิดเครือข่ายสร้างเป็นประชาคมของประชาชนจึงเป็นความจำเป็นที่เร่งด่วนมากที่สุด

อย่างไรก็ตามการศึกษาวิจัยเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับองค์กรประชาชน คงต้องใช้กระบวนการวิจัยแบบมีส่วนร่วม (PAR) มากกว่าจะเป็นการวิจัยแบบสำรวจหรือทดลอง

นอกจากนี้ยังมีเรื่องทรัพยากรบุคคล ภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งในจังหวัดสุรินทร์มีผู้ทรงภูมิปัญญามากมายหลากหลายสาขา ไม่ว่าจะเป็นด้านเกษตรแบบผสมผสานการแพทย์แผนโบราณ หรือ

ด้านหัตถกรรมพื้นบ้าน แต่จากการประเมินสถานภาพองค์ความรู้ด้านนี้ ปรากฏว่ามีเอกสารและงานวิจัยอยู่เพียงร้อยละ 1 เท่านั้น ประกอบด้วยการเรียนรู้ของประชาชนในลักษณะการศึกษาตลอดชีวิต พบว่ากระบวนการเรียนรู้ด้วยประสบการณ์ตรง เห็นตัวอย่างจริงของราษฎร เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ได้ผล นอกจากนี้ผู้ทรงภูมิปัญญางานบางสาขา เช่นการแพทย์พื้นบ้านส่วนใหญ่อยู่ในวัยชรา ดังนั้น การศึกษาถึงทรัพยากรบุคคลที่มีภูมิปัญญาจึงมีความสำคัญ เพราะนอกจากได้บันทึกถึงองค์ความรู้ที่ท่านมีไม่ว่าจะเป็นเทคโนโลยีทางการเกษตรพื้นบ้าน หรือการแพทย์พื้นบ้านเก็บไว้แล้ว ยังเป็นแหล่งเผยแพร่ความรู้ที่เหมาะสมสำหรับราษฎรอีกด้วย

นอกจากปัญหาเร่งด่วนที่สมควรมีการศึกษาวิจัยทั้งสองประเด็นที่กล่าวมาแล้ว ประเด็นอื่น ๆ ก็ควรศึกษาวิจัยเช่นกัน โดยมีความสำคัญตามลำดับ ดังนี้ ด้านการศึกษาโดยเฉพาะเรื่อง การกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัด กำกับ ดูแล และพัฒนาการศึกษาในท้องถิ่นหรือ ด้านการเกษตร เช่นการพัฒนาพันธุ์พืชพันธุ์สัตว์พื้นบ้าน อีกทั้งศึกษาถึงปัจจัยที่ทำให้ผู้ได้รับการศึกษาระดับปริญญาตรีกลับมาประกอบอาชีพด้านการเกษตรของบิดามารดาในหมู่บ้านชนบทตลอดถึงแรงงานรุ่นใหม่ทำอย่างไรจึงกลับมาประกอบอาชีพการเกษตรแบบพึ่งตนเอง ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวกับขยะที่นับวันเพิ่มปัญหาให้กับชุมชน หรือเรื่องการท่องเที่ยวในเชิงอนุรักษ์ก็นับว่ามีความสำคัญน่าศึกษาวิจัยเช่นกัน ด้านการเมืองการปกครองควรศึกษาวิจัยถึงกระบวนการที่ก่อให้เกิดการดำเนินวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยสำหรับประชาชน หรือเรื่องการคมนาคมสื่อสารที่มีอิทธิพลต่อการสร้างค่านิยมของประชาชนนั้น เป็นไปได้หรือไม่ที่จะใช้การสื่อสารมาสร้างค่านิยมใหม่สำหรับประชาชน โดยเฉพาะค่านิยมด้านคุณธรรม มากกว่าที่จะสร้างค่านิยมด้านวัตถุดังเช่นปัจจุบัน สำหรับด้านประวัติศาสตร์ที่ยังไม่ชัดเจนในช่วง พ.ศ. 1761-2306 ก็ควรมีการศึกษาวิจัยเช่นกัน

An Evaluation of the State of Knowledge on Surin Province

By Associate Professor Boonyang Mande and Staff

2540 B.E. (1997)

ABSTRACT

The objectives of this evaluation project aim to access and sythesize the state of knowledge in all aspects on Surin Province, and to identify major problems, in accordance with their priority, for future research and development strategies. It also encourage local people's self- and mutual-learning process so that their research capability will be enhanced in response to local needs and provincial development strategies.

The research approach is documentary and supplemented by interviews and focus-groups meetings to complete some aspects of knowledge found to be lacking or inadequate in available published sources.

Viewing from Surin Province's perspective, the most important development strategy is to strengthen local community organizations at all administrative levels. The major research problem is consequently how to strengthen local communities so that social, economic and administrative problems at the village, commune, district and provincial level can be solved. To prepare local people for future administrative and educational decentralization is another urgent problem. Local people should, therefore, be encouraged to work in group and community networks should also be set up.

As regard human resources, Surin Province is reputed to have a great variety of indigenous sage, locally known as **phumpanya chao-ban**, in such fields as integrated agriculture, traditional medicine, and handicraft ; the state of knowledge in these fields is, however, far from adequate and urgently needed to be studied.

In addition to the above mentioned urgent problems, the decentralization of local education administration, agricultural extension programs, how to encourage young graduates to return home to help their parents improve agricultural techniques and production, how to solve the problem of solid waste in town, how to promote eco-tourism, and how to use modern media to change people's attitude from materialism to spiritualism, are also urgently needed to be further studied and developed.